

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Door het "verlicht denken" op het terrein van sociale verhoudingen' ontstaat kritiek op de standenmaatschappij / op de ongelijkheid in de samenleving, zodat een schilderij dat rijkdom toont negatieve aandacht kan krijgen/de woede van de bevolking kan oproepen (waarvoor Paulze het laat aanpassen). 2
- Met het laten toevoegen van scheikundige instrumenten kan 'de wetenschappelijke revolutie' worden geïllustreerd. 1

Door de tijd heen

12 maximumscore 2

De juiste volgorde is:

1, 6, 2, 5, 4, 3

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder complete en foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Moderne tijd

13 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Deze beschrijving staat in een persoonlijke brief / in een brief die niet openbaar zou worden, waardoor je ervan uitgaat dat Lady Burghersh geen reden heeft om de gebeurtenis anders voor te stellen dan zij heeft meegemaakt. 1
- Uit de bron blijkt dat het publiek al uitgaat van het beleid dat koningshuizen zullen worden hersteld/geïnstalleerd (wat een uitgangspunt is van het Congres van Wenen), 1
- omdat het enthousiast juicht voor liederen waarin de koning wordt geëerd / klapt voor koningsgezind theater. 1

Opmerking

Alleen als bij het antwoord op de tweede deelvraag een juist uitgangspunt van het Congres van Wenen wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De brief is geschreven door iemand uit de elite (Lady) / door een Britse tegenstander van Napoleon / heeft een sterk koningsgezinde toon zodat mogelijk de sfeer onder het theaterpubliek wordt overdreven (waardoor de informatie niet betrouwbaar is voor je onderzoek naar de politieke voorkeur van een deel van het Franse volk). 1
- De brief bevat een beschrijving van slechts één theaterbezoek / één bezoeker van deze opera (waardoor de informatie niet representatief is voor je onderzoek naar de politieke voorkeur van een deel van het Franse volk). 1

15 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- De toestroom van jonge mannen naar steden was een gevolg van de toenemende vraag naar arbeiders voor fabrieken / van het leeglopen van het platteland door de mechanisatie van de landbouw/de enclosurebeweging. 1
- De YMCA bood gezonde/verstandige vrijetijdsbesteding / zorgde ervoor dat jonge mannen hun tijd niet besteedden aan cafébezoek/gokken/bordeelbezoek, zodat de jonge mannen zich ontwikkelden tot toekomstige goede vaders/echtgenoten/christelijke huisvaders. 2

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag een verband wordt gelegd tussen de activiteiten van de YMCA en de rol van (jonge) mannen/vaders in het gezin, worden scorepunten toegekend.

16 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Uit de beschrijving is op te maken dat in China de norm is dat vrouwen binnen blijven / zich afzonderen van mannelijke bezoek / zich niet bemoeien met overleg, 1
- wat blijkt uit de bewering van Keying dat hij verward is / zich ongemakkelijk voelt als Westerse vrouwen buitenshuis komen/zich voorstellen aan hem. 1
- In China wordt de keizer gezien als vertegenwoordiger van god / is de samenleving georganiseerd op de hiërarchische waarden van Confucius (zodat het aannemelijk is dat Keying niet liegt tegen de keizer). 1

Opmerking

Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een juiste Chinese culturele norm bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In 1927 breken de nationalisten met de communisten / herstellen de nationalisten het centrale gezag. 1
- De poster geeft weer dat de partij Sun Yat-sen vereert als ideologisch leider / de ideeën van Sun Yat-sen nog altijd steunt/uitvoert, 1
- door (een van de volgende): 1
 - af te beelden dat (de ideologie van) Sun Yat-sen de strijd tegen imperialisten/communisten/warlords wint / de vijanden plet.
 - Sun Yat-sen als godheid/veel groter dan de vijanden af te beelden.

Opmerking

Alleen als in het antwoord op de tweede deelvraag een juiste boodschap wordt weergegeven, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

18 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Door de laatste/voormalige keizer van het keizerrijk China aan te stellen als keizer van Mantsjoekwo / door continuïteit met het verleden te benadrukken, wilden de Japanners de steun van de bevolking van Mantsjoekwo verkrijgen / hun heerschappij in Mantsjoekwo legitimeren.

19 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

bij 1:

- Met het opzetten van een werkverschaffingskamp kun je 'de crisis van het wereldkapitalisme' illustreren. 1

bij 2:

- Met de verplichte arbeidsinzet van Nederlandse mannen kun je 'de bezetting van Nederland' / 'de betrokkenheid van de burgerbevolking bij oorlogvoering' / 'het voeren van twee wereldoorlogen' illustreren. 1

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Door de verplichting brieven te sturen waarin staat dat Sobibor een werkkamp is / dat de gevangene in Sobibor het goed maakt/goed te eten krijgt/vrienden heeft, wil de Duitse bezetter ervoor zorgen dat er geen onrust/verzet ontstaat bij Joodse mensen die nog in doorgangskampen/in getto's verblijven / bij familieleden/kennissen in bezet Nederland.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Uit *City out of Darkness* blijkt dat de Sovjet-Unie de Duitse industrie ontmantelt/de Duitse economie benadeelt terwijl de westerse geallieerden de Duitse economie willen ondersteunen, 1
- omdat wordt beschreven dat het Rode Leger Duits materiaal naar Rusland/satellietstaten meeneemt / de stroom afsluit terwijl de Amerikanen een nieuwe energiecentrale laten neerzetten/Marshallhulp geven. 1
- Het Marshallplan wordt gebruikt om de Trumandoctrine te ondersteunen omdat daarmee deze propagandafilm gefinancierd wordt die het communisme moet indammen/tegengaan / omdat daarmee een energiecentrale wordt gebouwd die de welvaart moet vergroten, 1
- wat blijkt uit de film (een van de volgende): 1
 - die met de gesproken tekst de kijker wil overtuigen dat de Sovjet-Unie ervoor zorgde dat Berlijn een ruïne bleef.
 - waarin de heerschappij van de communisten een 'tijd van ontberingen en onzekerheid' wordt genoemd.
 - die erop wijst dat door de bouw van een Amerikaanse energiecentrale er in Berlijn weer licht is.
 - waarin Berlijn zonder communisme 'het vrije Berlijn' wordt genoemd.

Opmerking

Alleen als het antwoord een juiste uitleg bevat over (bij de eerste deelvraag) het verschil van opvatting over het beleid in het naoorlogs Duitsland en (bij de tweede deelvraag) over de ondersteuning van de Trumandoctrine, wordt telkens 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De regering wil de continuïteit benadrukken dat zij het communistische verzet tegen fascist/nazi's (voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog) voortzet. 1
- Met dit rapport wil de regering van de DDR zichzelf vrijpleiten van schuld aan de opstand / haar politieke boodschap benadrukken, zodat het rapport de schuld legt bij vijandelijke krachten / bij de propaganda-aanvallen uit het Westen / alleen oorzaken buiten de schuld van de regering noemt (zodat de informatie minder betrouwbaar is voor het onderzoek naar de gebeurtenissen ten tijde van de opstand). 2

Opmerking

Als bij de eerste deelvraag alleen wordt geantwoord dat er wordt opgetreden tegen fascist/nazi's (zonder verwijzing naar het verzet tegen de nazi's/fascisten voor/tijdens de Tweede Wereldoorlog), wordt geen scorepunt toegekend.

23 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Meinhof beschrijft dat de bevolking van de Bondsrepubliek geïnteresseerder is in/meer weet van producten/apparaten / niet genoeg weet van niet-aanvalsverdragen/kernwapenvrije zones, wat goed wordt ontvangen door de groeiende groep jongeren die kritiek heeft op de kapitalistische samenleving/consumptiemaatschappij in West-Duitsland.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 3

Uit het antwoord moet blijken dat:

bij 1:

- Doordat Rode Gardisten vrij mochten reizen konden de ideeën van de Culturele Revolutie snel worden verspreid / konden de Rode Gardisten in heel China erop toezien/afdwingen dat de ideeën van de Culturele Revolutie werden ingevoerd / konden de Rode Gardisten naar het platteland gaan (om de boeren over te halen).

1

bij 2:

- Door de sluiting werd uitgedragen dat naar school/universiteit gaan onwenselijk/niet belangrijk was / kregen de voormalige studenten meer tijd het land in te trekken en het gedachtegoed van Mao te verspreiden.

1

bij 3:

- Door zoveel mogelijk Rode Gardisten zelf te spreken zorgde Mao ervoor dat hij als spil werd gezien/bevorderde Mao een cultus rondom zijn persoon.

1

Opmerking

Als in het antwoord dezelfde reden tweemaal wordt gebruikt, wordt alleen aan het eerste gebruik 1 scorepunt toegekend.

25 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat Brandt zich ervan bewust was dat Polen hoorde bij de invloedssfeer van de Sovjet-Unie, zodat alleen als de Sovjet-Unie zich wilde inzetten voor ontspanning / alleen met toestemming van de Sovjet-Unie de Poolse regering een verdrag met de BRD kon sluiten over het erkennen van grenzen.

26 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Deng Xiaoping liet de posters weghalen omdat:

- de samenwerking met de Verenigde Staten onder druk kon komen te staan als de Amerikaanse president zou ingaan op de oproep zich uit te spreken over (het schenden van) mensenrechten in China / de internationale reputatie van China kon verslechteren als er meer aandacht kwam voor (het schenden van) mensenrechten in China.
- de oproep om iets te doen aan de mensenrechten in China zou kunnen zorgen voor onrust/rellen onder het Chinese volk / voor kritiek op de communistische partij/Dengs leiderschap.

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

Op de foto is te zien dat de minister-president samen met leden van het Nederlands elftal de polonaise loopt / er geen formele afstand is tussen de minister-president en leden van het elftal, waaruit blijkt dat de gezagsverhoudingen veranderd zijn (wat een sociaal-culturele verandering is in de tweede helft van de twintigste eeuw).

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

bron 1	http://numismatics.org/collection/1967.153.19
bron 2	https://www.stucom.nl/document/0406.pdf , aldaar pag. 4-5
bron 3	https://mostre.museogalileo.it/framauro/en/interactive-exploration/geographic-space/cartouches.html
bron 4	http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.388576
bron 5	B. Bailyn ed, Pamphlets of the American Revolution, 1750-1776, vol. 1, Harvard 1965, pag. 319-320
bron 6	https://news.artnet.com/art-world/hidden-composition-jacques-louis-david-portrait-chemist-lavoisier-2004720
bron 7	https://archive.org/details/lettersladyburg01westgoog/page/n257/mode/2up , aldaar pag. 218-219
bron 8	https://www.jstor.org/stable/10.1525/phr.2014.83.4.561 , aldaar pag. 574
bron 9	https://www.asiabookroom.com/images/upload/smallerweba4kmtcatalogue-final.pdf
bron 10	https://www.oorlogsbronnen.nl/artikel/post-uit-het-oosten-jules-schelvis-ontkomt-aan-de-dood-sobibor
bron 11	https://www.bpb.de/mediathek/video/206886/city-out-of-darkness/ minuut 0.30-2.00 en 8.32-9.00
bron 12	https://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/report-sed-central-committee
bron 13	Armin Grünbacher, The making of the German democracy. West-Germany during the Adenauer era, 1945-65, Manchester 2010, pag. 299-300
bron 14	http://proxy.handle.net/10648/ac4ff8da-d0b4-102d-bcf8-003048976d84